

VRJWILLIGERS
ACADEMIE Amsterdam

Masterclass ontmoeting met ruimte voor diversiteit

10 december 2014

Door Heinz Kimmerle, emeritus hoogleraar interculturele filosofie van de Erasmus Universiteit, in samenwerking met Jaap Vriend, trainer Vrijwilligersacademie Amsterdam

Doel: Gezamenlijk onderzoeken hoe je in het vrijwilligerswerk 'waarachtige ontmoetingen' kunt hebben met de ander, waarbij je ruimte laat voor diversiteit.

Inhoud (theorie):

Heinz Kimmerle gaat in op ontmoetingen vanuit verschillende filosofische benaderingen:

Buber (jij en ik)

Levinas (ik en jij)

Ubuntu (wij)

Buber

Is een Duits-Joodse filosoof. Hij zegt 'De mens is een wezen dat ontmoetingen heeft'. Als je iemand ontmoet ga je een dialoog aan. Bij waarachtige ontmoetingen gaat het alleen om de ander als persoon (zonder bijbedoelingen). Het is telkens uniek, dus in zekere zin ontmoet je de ander steeds opnieuw. Het is anders dan een 'gewone' ontmoeting. Je moet er bewuster aan werken dat je de ander als een 'jij' beschouwt. We onderzoeken met de groep hoe je dat doet: luisteren, open stellen, iemand niet op een ziektebeeld of een vaste identiteit vastpinnen. Er wordt ook opgemerkt dat het daarvoor belangrijk is om je bewust te zijn van je eigen stereotypen. Als je van te voren al weet wat de diagnose van je maatje is, is het moeilijker om de ander niet in een hokje te stoppen. Het is gelijkwaardiger als er tijdens de ontmoetingen ruimte ontstaat zodat deelnemers dit uit zichzelf met elkaar kunnen delen.

Levinas

Is een Joods-Franse filosoof. Hij keert de verhouding om en zegt 'we moeten van het 'jij' (de ander) uitgaan. Wat je aanspreekt is het 'naakte gelaat' van de ander. Daar gaat een ethisch appel van uit. Dit geldt name ook voor een 'vreemdeling'. ('accepteer mij zoals ik ben'). De Westerse filosofie gaat over het zijn (ontologie). Levinas breekt hiermee en geeft aan dat de basisdiscipline 'ethiek' is. De benadering is anders, maar het resultaat stemt overeen met de benadering van Buber: 'zien en gezien willen worden als een menswaardig persoon'.

Ubuntu

Afrikaanse filosofie is filosofie van het 'wij'. Je wordt gewaardeerd als een persoon in een gemeenschap (Family of men).

Ubuntu betekent levenskracht die compact is en uitgevouwen wordt. Diversiteit komt pas echt aan de orde als het om ontmoetingen binnen een wij gaat. Hierbij is het belangrijk om na te gaan op welke punten er overeenstemming is en op welke punten er blijvende verschillen zijn en de verschillen heel hoog te waarderen.

Praktijk:

Hoe kunnen we dit binnen het vrijwilligerswerk toepassen? Een houding van bescheidenheid is gepast. Weten en accepteren dat er verschillen overblijven, maar dat hoeft geen reden te zijn om afstand te nemen.

Verder kunnen we ons bewust zijn van het verschil tussen een 'ik' en een 'wij' cultuur. Voor iemand die uit een 'wij' cultuur komt kan het moeilijk zijn om vragen te beantwoorden als: 'wat zijn jouw hobby's?', 'wat vind jij belangrijk?', waarbij er geen plaats is voor het gemeenschapsdenken. Er wordt een appel op 'jou' gedaan en niet op 'ons'. Bij een 'wij' cultuur is de relatie tot je familie belangrijk en is het gewoon om daar naar te vragen.

Er wordt besproken hoe belangrijk het is in onze cultuur wat je doet, waarbij er weinig ruimte overblijft om gewoon 'te zijn'.

Aan het begin van de avond gaan alle deelnemers in gesprek met iemand die ze voor de masterclass nog nooit hadden ontmoet. Aan het einde van de avond doen ze dat opnieuw om te delen wat ze meenemen uit de masterclass en te kijken of het weer een nieuwe ontmoeting is.

Heinz Kimmerle: *'Met vrijwilligers filosofie bedrijven is heel interessant. Het wordt direct naar de praktijk vertaald. Het heeft een functie.'*